+ در «چاردیواری» بخوانید
چسب، کاغذ، فورکی!

گفت‌وگو با مژگان عباسلو؛ شاعری که پزشک است
سلبریتی‌ها مردود دوران کرونا

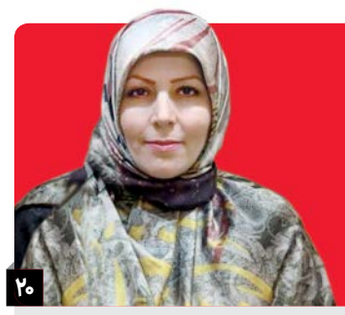

جام جم
WWW.JAMEJAMDAILY.IR
روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

دوشنبه ۱ اردیبهشت ۱۳۹۹ | ۲۶ شعبان ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۶۳۹ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Monday - 2020 April 20

با تحریک رئیس جمهور آمریکا، اعتراضات ضدقرنطینه در برخی ایالت‌های این کشور اوج گرفته است

شورش ترامپ علیه سلامتی

۸

سازندگان برنامه‌های سحرگاهی و افطار از ویژگی‌های تولیدات امسال می‌گویند

از بام تا شام

۵

برخی اظهارنظرها درباره آمار غیررسمی مبتلایان به کرونا حرف و حدیث‌هایی را میان مردم ایجاد کرده است

سایه روشن آمار کرونا

«مردم با دولت همکاری کردند، کسبه هم پروتکل‌ها را رعایت کردند، نتیجه‌اش این شد که ابتلای مردم به کرونا افزایش نداشت. البته معنای این، مهار کرونا نیست.» اینها گفته‌های رئیس جمهور در جلسه دیروز ستاد ملی مقابله با کروناست؛ گفته‌هایی که هم بوی امید می‌دهد و هم بوی تذکر و تلنگر. روند کاهشی آمار ابتلا به کووید-۱۹ در کشور ملموس است و این پشتوانه تازه‌ترین تصمیم رئیس جمهور و ستاد درباره کسب‌وکارهاست. بعدازظهر دیروز مجوز فعالیت پاساژها و بازار تهران صادر شد؛ وضعیتی که محصول شیب کاهشی بیماری در کشور است و البته اگر با اجرای دستورالعمل‌های بهداشتی همراه نباشد، می‌تواند باعث اوجگیری دوباره بیماری شود.

۱۸

۱۴

بیشتر بخوانید

گزارش جام جم از وضعیت بازار کالاهای اساسی در آستانه ماه مبارک رمضان

ارمغان گرانی برای روزه‌داران

۳

روایتی متفاوت از پرونده‌های ویژه جنایی

یک جنایت در هفت پرده

۱۹

جدی شدن شایعه خرید باشگاه نیوکاسل توسط ولیعهد عربستان

سایه شوم روی لیگ جزیره

۱۷

مقطع حساس کنونی

امید مهدی‌نژاد

داستان جواهرفروشی به‌محض عادی شدن اوضاع

۲۰

۷۶۲ سال پیش در چنین روزی، سعدی نوشتن «گلستان» را آغاز کرد و بهار به آخر نرسیده، نقطه پایانش را گذاشت

حد همین است، سخندانی و زیبایی را

۱۰و۱۱

پایگاه پرتاب‌های فضایی مشهور شوروی سابق چطور ساخته شد؟

قصه تولد بایکونور

۱۳

یادداشت

کرونا در شیب نزولی

دکتر مینو محرز
عضو کمیته کشوری مبارزه با بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت

از همان روزهای اول شیوع بیماری کووید-۱۹ در کشور، شبهه‌هایی درباره آمار رسمی مبتلایان به این بیماری مطرح شد. در این باره ذکر این نکته ضروری است که آمار قطعی روزانه ابتلا به کرونا در کشور فقط شامل بیمارانی می‌شود که آزمایش PCR یا همان تست مولکولی بزاق آنها مثبت شده باشد و افراد دیگری که ممکن است به کرونا مبتلا باشند، اما آزمایش PCR منفی می‌شود، جزو آمار وزارت بهداشت محسوب نمی‌شوند. یعنی اگر ابتلای شخصی به کرونا فقط در آزمایش سی‌تی اسکن تایید شده باشد یا فردی با داشتن علائمی همچون تنگی نفس یا کاهش سطح اکسیژن خون به بیمارستان مراجعه کند، اما تست مولکولی بزاق او منفی شود، جزو آمار قطعی به حساب نمی‌آید.

همچنین ممکن است افرادی علائم بیماری کووید-۱۹ را داشته باشند، اما به بیمارستان مراجعه نکنند یا در صورت مراجعه به بیمارستان، آزمایش PCR ندهند، در ضمن خیلی از افراد به این بیماری مبتلا می‌شوند، اما هیچ علامتی ندارند. در همه این حالت‌ها نیز افراد با این که بیمار کرونایی هستند، اما چون آزمایش نداده‌اند، جزو هیچ آماری محسوب نمی‌شوند. بنابراین اگر ما می‌توانستیم از همه افراد مشکوک به کرونا در سطح جامعه آزمایش بگیریم، قطعا تعداد آمار مبتلایان به کرونا در کشورمان بسیار بیشتر می‌شد.

با وجود این، در سه هفته گذشته شاهد شیب منفی آمار مبتلایان به کرونا در آمار رسمی اعلام شده از سوی وزارت بهداشت بودیم. در این باره نیز باید گفت با وجود همه انتقاداتی که به نحوه ثبت آمار بیماران کرونایی در کشور وارد است، اما نمی‌توان مساله کاهش تعداد بیماران کرونایی در هفته‌های اخیر را انکار کرد. این نکته‌ای است که همکاران من در مراکز درمانی مختلف نیز روزانه آن را گزارش می‌کنند و شاهد هستیم در بیشتر بیمارستان‌های مرجع کرونا، مراجعه بیماران در این هفته‌ها نسبت به ایام اوج شیوع این بیماری در کشور به شدت افت کرده است.

دلیل اصلی کاهش تعداد بیماران کرونایی در هفته‌های گذشته نیز این است که بیشتر مردم به‌خصوص در ایام نوروز، قرنطینه داوطلبانه خانگی را رعایت کردند و در این ایام مدارس، دانشگاه‌ها، ادارات و بسیاری از اصناف هم تعطیل بودند، بنابراین در آن دو هفته تجمعات انسانی به‌ندرت اتفاق افتاد. بعد از آن نیز دولت مساله فاصله‌گذاری فیزیکی در سطح جامعه را مطرح کرد که این مساله هم با وجود همه کاستی‌ها به صورت مناسبی اجرا شده است و خود مردم نیز نسبت به ماه‌های گذشته ضوابط بهداشتی لازم برای پیشگیری از ابتلا به کرونا را بیشتر رعایت می‌کنند. همچنین در هفته‌های اخیر امکانات بهداشتی و تجهیزات پزشکی و خدماتی بسیاری از مراکز درمانی نسبت به روزهای اول شیوع این بیماری به طور نسبی بهبود یافته است که همین اتفاق قطعا جزو عوامل کاهش تعداد مبتلایان به کرونا در کشور محسوب می‌شود.

در نهایت، توجه به این مساله ضروری است که با وجود کاهش آمار مبتلایان به کرونا در ایران، همچنان مردم باید با جدیت نکات بهداشتی به‌خصوص موضوع فاصله‌گذاری فیزیکی را رعایت کنند. زیرا ویروس کرونا هنوز در سطح وسیعی در کشورمان وجود دارد و اگر مردم از رعایت نکات بهداشتی دست بکشند، قطعا دوباره شاهد اوج‌گیری آمار مبتلایان به این بیماری در کشورمان خواهیم بود. البته شاید تداوم رعایت این نکات برای مردم سخت باشد، اما این تنها راهکار ثابت‌شده‌ای است که امروزه تمام دنیا برای مقابله با کرونا در پیش گرفته‌اند.

چشم‌انداز

سعدی و پشتوانه هایش

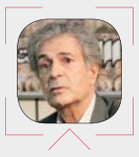

دکتر اصغر دادبه
مدرس دانشگاه

سوال مهمی از سوی بسیاری از استادان و اندیشمندان فارسی مطرح شده و آن این که چه عوامل و عناصری پشت سر سعدی وجود داشته که موجب چنین پیدایشی شده است؟ آن هم در خطه‌ای که تا پیش از سعدی وجود سراینده و نویسنده‌ای به این بزرگی را تجربه نکرده است. در کتاب‌های تاریخ و فلسفه می‌خوانیم که شاگردان افلاطون دو گروه بودند؛ گروهی که اهل درس و مشق و یادداشت کردن بودند و گروهی که تحت تأثیر استاد خود به اشراق دست می‌یافتند. سعدی هم نمی‌تواند معلول بی‌علت باشد بنابراین باید عواملی وجود داشته باشد که چنین معلولی را بیافریند. چراکه به ناگهان نمی‌شود کسی پیدا شود و آن‌گونه مثنوی‌ها و قصاید حیرت‌انگیز و غزلیات و بیانات شگفت‌انگیز را عنوان کند که:

هزار جهد بکردم که سرّ عشق بپوشم / نبود بر سر آتش میسرم که نجوشم
به‌هوش بودم از اول که دل به کس نسپارم / شمایل تو بدیدم، نه عقل ماند و نه هوشم

نیمچه فرضیه بنده این است که پشت سر سعدی، خراسان بزرگ قرار می‌گیرد. سعدی انعکاس خراسان بزرگ در شیراز است. حالا بحث بر سر سفرهای سعدی است، اما من می‌گویم چه او به سفر رفته باشد و چه به سفر نرفته باشد، جلوه‌گاه معارف ادب خراسان بزرگ است. برای اثبات این امر، اشاره‌ای کوتاه به یك ماجرای تاریخی خواهم کرد. ماجرای هجرت‌هایی که با تهدید حمله مغول آغاز و با شروع حمله مغول جدی‌تر شد و لااقل سه جزیره به وجود آمد: جزیره هند، جزیره روم و جزیره فارس.

این جزیره‌های امن، جزیره‌هایی بودند که حافظِ فرهنگ و ادب ایران زمین شده و مشکل ما این است که راجع به این جزیره‌ها تنها کمی اطلاع داریم. یعنی حداقل فهرست‌ها و صورت‌هایی در کتاب‌ها داریم که بیانگر آن است که چه کسانی به روم و چه کسانی به هند رفته‌اند.

پشت سر سعدی خالی نیست گرچه پیش از حضور سعدی، در فارس شاعری نداشتیم. ادعای من این است که در این جزیره امن و آرام اگر جامعیت سعدی را در نظر بگیریم که هم قصیده دارد، هم غزل، هم قطعه، هم مثنوی، هم مدح و... می‌بینیم که تمامی این مسائل را ما در خراسان نیز داشته‌ایم. ابن یمین در شعر سعدی حضور دارد، فردوسی حضور دارد، انوری حضور دارد و این طبیعی است که در قاموس تکامل که اصلی علمی است، همه این‌ها باید صیقل خورده‌تر باشند. باید آن تغزل‌های ناهموار و احیانا هموار به غزل‌های بلندی تبدیل شود مانند:

آمدی وه که چه مشتاق و پریشان بودم / تا برفتی ز برم صورت بی‌جان بودم
نه فراموشی‌ام از ذکر تو خاموش نشاند / که در اندیشه اوصاف تو حیران بودم
بی تو در دامن گلزار نخفتم یك شب / که نه در بادیه خار مغیلان بودم

استاد فروزانفر در مقدمه سخن و سخنوران از آن به عنوان سبك شیرازی یاد می‌کنند. یعنی سبکی با سعدی این‌گونه درخشش می‌یابد و بعد هم با حافظ پیش می‌رود و بعد هم به مکتب اصفهان تحویل داده می‌شود و موجب پیدایش سبك اصفهانی و سبك هندی می‌شود.

بنابراین ظهور انسانی بزرگ و درخشان وابسته به دو عامل بیرونی (حضور خراسان بزرگ با اندیشمندانی چون فردوسی، رودکی، انوری و...) و عامل تربیت است. بنابراین سعدی این شرایط بیرونی را داشت و این تربیت هم، چه از این شهر سفر کرده باشد و چه سفر نکرده باشد، در وی تأثیر می‌گذارد، در نتیجه چنین درخشید و پیشرو چنین سبکی شد.

دیدگاه

بحران در قلب نظام سرمایه‌داری

دکتر جواد منصوری
سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در چین

تعداد مبتلایان کرونا در آمریکا به صورت تصاعدی افزایش یافته و به حدود ۷۵۰ هزار نفر رسیده است. اقدامات و رفتارهای دونالد ترامپ، جملگی مصادیق عینی مدیریت افسارگسیخته‌ای محسوب می‌شوند که در دل نظام سرمایه‌داری در حال رخ دادن است. حتی رئیس جمهور آمریکا توصیه‌ها و هشدارهای رئیس انستیتو ملی آلرژی و بیماری‌های عفونی و دیگر متخصصان بیماری‌های عفونی و فراگیر در کشورش را گوش نمی‌دهد و بر اساس آنچه خود می‌پندارد، ۲۹ میلیون دوز هیدروکسی کلروکین - داروی ضد مالاریا- را خریداری و ذخیره کرده است. این در حالی است که آثار بالینی مصرف این دارو هنوز به نفی یا اثبات نرسیده است.

شواهد موجود، بیانگر وضعیت بدتری است که نظام سرمایه‌داری و به صورت خاص آمریکا، در آینده با آن مواجه خواهند شد. منازعات مستمر ترامپ و فرمانداران ایالات، کمبود تجهیزات اولیه درمانی و بهداشتی مانند ماسک‌های تنفسی در ایالات مختلف در آمریکا، هرج‌ومرج در سیستم درمانی این کشور جملگی ماهیت و کارآمدی نظام سرمایه‌داری را به صورت همزمان هدف قرار داده است. بدیهی است در چنین شرایطی مدافعان این نظام در سطوح تئوریک و عملیاتی قدرت اقناع حداقلی افکار عمومی را از دست داده‌اند. خروجی ساختار از هم گسیخته آمریکا، افزایش تعداد مبتلایان و قربانیان کرونا در این کشور است. به راستی میان این خروجی و ادعای کارآمدی و آسیب ناپذیری نظام سرمایه داری چه سنخیتی وجود دارد؟!

معادلات جدید در آمریکا، صرفا معطوف به تحولات داخلی این کشور نمی‌شود. ماسک دزدی این کشور از اروپاییان ، چهره غارتگر واشنگتن را نزد افکار عمومی دنیا، به‌خصوص شهروندان کشورهای غربی کاملا عیان کرده است.

ماجرا به مراتب فراتر از موارد فوق است! رهاشدن افراد آسیب‌پذیر(مانند مبتلایان به فلج مغزی و ....) در منازل و حتی عدم انتقال آنها به مراکز درمانی، حمایت‌های درمانی محدود و مبهم از سالمندان جملگی واقعیاتی غیر قابل انکار در آمریکا محسوب می‌شود. تسری این بحران به ابعاد اجتماعی و امنیتی نیز در نوع خود قابل تامل است: از شورش و اعتراض در ایالاتی مانند میشیگان، تگزاس و ویرجینیا تا افزایش ضریب و میزان ناامنی عمومی در آمریکا و روی‌آوردن مردم به خرید سلاح برای دفاع از خود در شرایطی نامعمول. آیا نظام سرمایه‌داری برای همه این موارد افتضاحی که شاهد آن هستیم، پاسخی برای گفتن دارد؟

نگاه

دلار ۴۲۰۰ مانعی برای تنظیم بازار

محمدصادق مفتح
کارشناس بازرگانی

از ابتدای سال ۹۷ دولت برای تنظیم بازار کالاهای اساسی و با هدف این‌که مردم توان خرید برای کالاهای اساسی را داشته باشند، ارز ۴۲۰۰ تومانی را تخصیص می‌دهد و سالانه حدود ۱۴ میلیارد دلار برای این کار در نظر می‌گیرد؛ اما پرسش اصلی اینجاست که با وجود پرداخت ارز ۴۲۰۰ تومانی توسط دولت، مردم نیز از این یارانه منتفع می‌شوند یا خیر؟

بررسی قیمت کالاهای اساسی در طول سه سال اخیر نشان می‌دهد با این‌که ارز دولتی پرداخت شده اما افزایش چشمگیری اتفاق افتاده و این موضوع را باید دولت پاسخگو باشد. دولت برای آسایش مردم ارز ۴۲۰۰ تومانی پرداخت می‌کند اما مردم از آن بهره‌ای نمی‌برند و اگر این روند قرار است ادامه داشته باشد، حتما باید پرداخت این ارز یارانه‌ای متوقف شود. معلوم نیست چرا دولت اصرار دارد ارز ۴۲۰۰ تومانی ادامه داشته باشد در حالی که بخش آسیب‌پذیر جامعه از آن استفاده‌ای نمی‌کند.

ظاهرا دولت مصر است ارز ۴۲۰۰ تومانی پرداخت شود؛ اما باید توجه داشت اجرای روش‌های قبلی تجربه‌ای جز ناکامی و انتقال سود به جیب دلالان ندارد. اگر دولت قصد دارد روش پرداخت ارز یارانه‌ای را ادامه دهد باید از تعاونی‌ها کمک بگیرد تا بتواند کالای اساسی را به جامعه هدف خود برساند. برخی کارشناسان، فروشگاه‌های زنجیره‌ای را پیشنهاد می‌دهند؛ اما در شهرهای کوچک و روستاها این فروشگاه‌ها شعبه ندارد و اغلب در مناطق مرفه نشین جانمایی شده‌اند.

پنج نوع تعاونی در کشور داریم که دارای بانک اطلاعاتی قوی است. تعاونی امکان که متعلق به کارگران، تعاونی اتکا برای نیروهای مسلح، تعاونی اسکاد مربوط به کارمندان و افراد تحت‌پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی کشور بانک اطلاعاتی قوی در اختیار دارند.
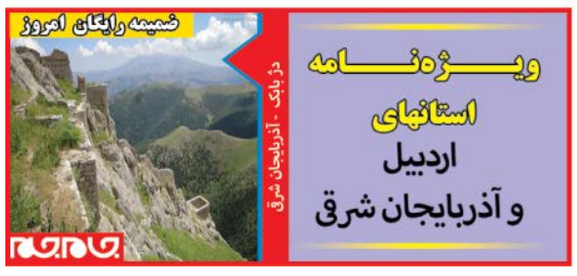
اگر دولت قصد دارد ارز یارانه‌ای را در برنامه خود قرار دهد، باید کالاهای اساسی را به این تعاونی‌ها تحویل دهد تا با همان نرخ به دست مردم برسد. این تنها راهکاری است که دولت پیش رو دارد. گزینه دیگر حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تأمین کالاهای اساسی با نرخ نیمایی است. اکنون کالاهای اساسی با نرخ ۴۲۰۰ تومان وارد می‌شود اما با ارز آزاد به دست مصرف‌کننده می‌رسد، که این موضوع باید در بدنه دولت مورد تجدیدنظر قرار گیرد.